

A KÉTARCÚ FÖLDTAN SZOLGÁLATÁBAN

Első hazai tudományos egyesületünk, az 1848-ban alapított Magyarhoni Földtani Társulat Európában a harmadik legrégebb az angol és a francia hasonló egyesületek után. Legutóbbi közgyűlésén tisztújítás volt – ennek apropóján beszélgettünk a jelentős többséggel elnökké választott Baksa Csabával.

*– A megtisztelő posztot elfoglalva be-
köszöntő beszédedben röviden vázoltad
főbb elnöki célkitűzéseidet. Közülük első
helyen említetted szakmánk publicitá-
sának növelését, a szakszerű PR-mun-
kát, a jó kapcsolatot kiépítését a sajtóval.
Ez új hang!*

– A mai világban a sajtónak óriási hatalma van. A tudomány és a tudományos társaságok munkájának és eredményeinek a sajtóban való megjelenítése és hiteles tolmácsolása a társadalom felé az egyik legnemesebb feladat. Manapság számtalan lehetőség kínálkozik erre, de ahhoz, hogy a munkánk ténylegesen nyilvánosságot kapjon és ezáltal társadalmi elismertséget is szerezzen, marketing szemléletű vezetésre van szükség a Társulatban is, és hangsúlyt kell fektetni a folyamatos PR-

munkára. Ennek nemcsak a népszerűsítésben, a szakmai utánpótlás biztosításában van óriási szerepe, hanem ezáltal tudunk a Társulat tevékenységéhez támogatókat, szponzorokat is megnyerni annak érdekében, hogy tudományos és népszerűsítő rendezvényeinket anyagilag megalapozottan tudjuk megszervezni. Társulatunk ezen a téren már ért el eredményeket: évente Földtudományos Forgató, Miskolcon országos középiskolai vetélkedők, Föld Napja rendezvények, a 2008. évi Föld Éve rendezvénysorozat, amelyben a

Magyar Tudományos Akadémia és sok más intézmény mellett Társulatunk is kiemelkedő szerepet vállalt.

A jövőben szeretnénk elérni, hogy rendszeresen jelenjen meg a hazai sajtóban a magyarországi földtani kutatásokról, magáról a földtudományok tevékenységéről és ezen belül a Magyarhoni Földtani Társulatról is híradás. Ismeretterjesztő kiadványokat, szóróanyagokat is készítünk.

– Másik hangsúlyos programod a tudományos intézményekkel, valamint a szakirányú állami intézményekkel való szoros együttműködés kialakítása. Hogyan kívánod ezt elérni?

– Ebben a kérdésben a Társulatnak mint civil szakmai szervezetnek sajátos szerepe lehet. Mi nem állunk sem intézményi, sem állami irányítás alatt, de

PÁLYAKÉP

Első diplomám 1969-ben szereztem meg a budapesti ELTE TTK geológus szakán. Ezt követően az Országos Érc és Ásványbányánál (OÉÁ) helyezkedtem el mint kutató geológus, korábban ott voltam ösztöndíjas. 1984-ig a mátrai, elsősorban a recski színesfémérc kutatásában dolgoztam, 1972-től vezető geológusként. Részesem voltam a recski mélyszinti rézércutatások tervezésének, kivitelezésének és kiértékelésének. Számos magyar és idegen nyelvű szakmai publikáció szerzője és társszerzője vagyok az ércteleptan és a kapcsolódó tektonikai, kőzettani és magmás folyamatok elemzése területén. 1974-ben doktoráltam az ELTE-n. Tagja voltam több ércteleptani és földtani szakmai szervezetnek, projektnek, résztvevője voltam több nemzetközi szakmai konferenciának, többnyire előadóként. Munkásságomat a *Földtani Kutatás Kiváló Dolgozója* állami kitüntetéssel ismerte el a vállalatunk szakmai vezetése és a Központi Földtani Hivatal.

Szakmai életutam második nagyobb fejezete akkor kezdődött, amikor 1984-ben felhelyeztek az OÉÁ budapesti központjába, ahol korábbi kutatási területeim mellett már az ipari ásványok földtani és felhasz-

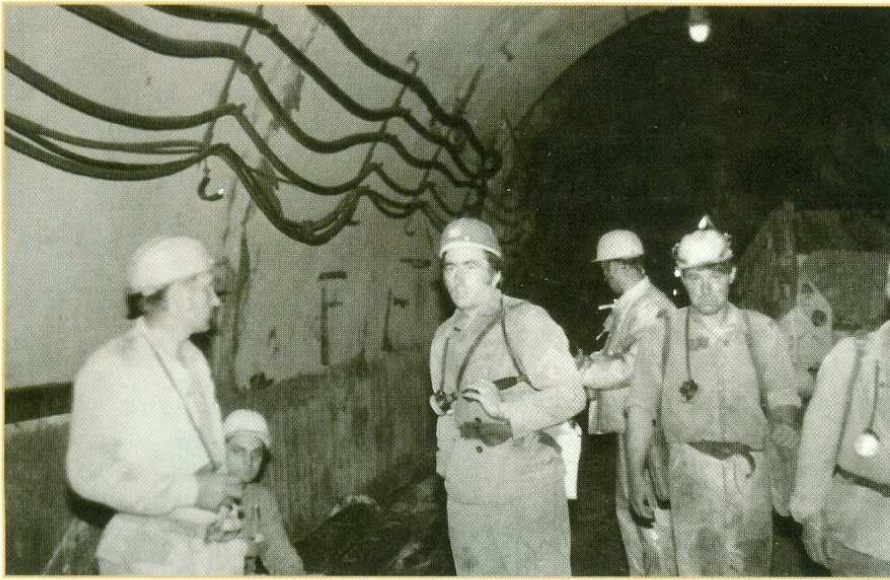
nálási kérdéseivel is foglalkoztam területi főmérnöki, később kereskedelmi igazgatói beosztásban. Felkért szakértőként 1988-ban Kanadában egy koncessziós területen, tórtalos aranykutatási projekt szakmai konzulense és terepi szakértője voltam a vállalatunk megbízásából.

1992-ben szereztem meg második diplomámat a Budapesti Közgazdaságtudományi (ma Corvinus) Egyetemen, marketing szak-közgazdász szakon.

Tisztséget töltök be évek óta a Szilikátipari Tudományos Egyesület (SZTE) Szigetelő

Szakosztályában, a Magyarhoni Földtani Társulatban (MFT), a Marketing Közgazdászok Egyesületében és több alapítványban. Több éve elnöke vagyok a *Magyar Földtanért Alapítványnak* és kuratóriumi tagja több, a bányászathoz közelálló alapítványnak.

Kereskedelmi és szakmai tanulmányutakon vettem részt a görögországi Milos szigetén perlit-, bentonit- és trassz- (tufa-) bányákban, illetve feldolgozó üzemeknél, továbbá a kárpátaljai és szlovákiai perlitlőhelyeken. Jelenleg a *Mineralholding Kft.* ügyvezetője vagyok, s ezzel tevékenységem is az ipari ásványok bányászata, kutatása és kereskedelme területén mozog.

A recski mélyszinti bányában, 1980

tagjaink a szakmai társadalom széles spektrumát képviselik, ezáltal mindazon problémák eljutnak hozzánk, amelyben érdekérvényesítő civil szervezetként meg kell szólalnunk, és ha tudunk, segítséget kell nyújtanunk. Ha összefogunk a szakmai testvérszervezetekkel, úgy mint a bányászokkal, a geofizikusokkal, a meteorológusokkal, a geográfusokkal és még sorolhatnám, akkor már jelentős létszámmal tudunk egy-egy értelmes és hasznos cél mögé felsorakozni. Ennek érdekében már megkezdtem a Társulatunk és más együttműködésre kész civil szervezettel a kapcsolat ilyen célú felvételét és sorban írom alá az együttműködési megállapodásokat. A legjelentősebb rokon szakmákkal ez már megtörtént, de még nincs vége.

Ugyanílyen fontos része a programnak a szakmai hatóságokkal, kormányzatszervekkel, érdekvédelmi szervezetekkel és intézményekkel az együttműködési megállapodások megkötése. Ez a munka is sikeresen halad. Emellett nagy hangsúlyt szeretnék fektetni az informális csatornák, kapcsolatok erősítésére és kiépítésére is, mert ezek sokszor hatékonyabban működnek egy-egy kényesnek látszó feladat megoldásában, mint az előbb említettek.

– A földtan az egyik „legkétarcúbb” tudomány. Van egy erőteljes elméleti arca, amelyet az alap kutatások szoktak megjeleníteni. S van egy másik arca, amely felhasználja az alap kutatásokból kinyerhető eredményeket: ezek az alkalmazott kutatások. Milyen a földtan helyzete e két szempontból vizsgálva?

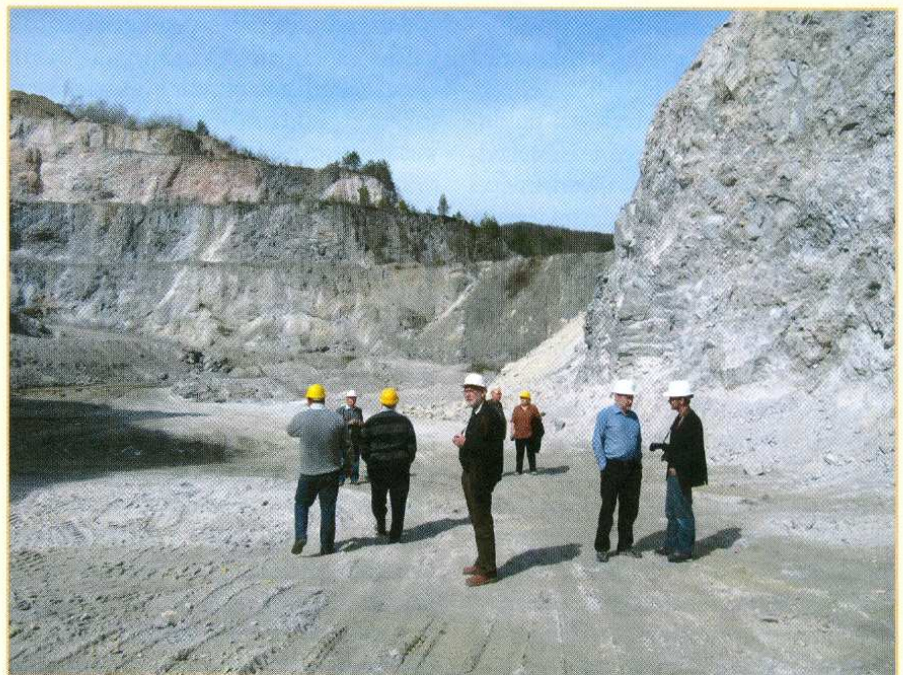
– Úgy vélem, hogy az elméleti alap kutatások és a gyakorlati, alkalmazott földtan szerepe kiegészítik egymást, állandóan hatnak egymásra. A magyar földtudományoknak immár több mint két évszázados sikeres múltja és nemzetközileg is jegyzett eredményei vannak. A Selmeci Bányászati Akadémia alapításának kétszázötvenedik évfordulóját ünnepeljük jövőre. Ebben Társulatunk is szerepet kíván vállalni. A bányászat története és a földtudományok története csak szerves egységben említhető és értelmezhető annak ellenére, hogy a valamikori közös szakma az évszázadok során több diszciplínára bomlott.

A nagynevű elődök mögött geológusaink a Magyar Tudományos Akadémia különböző intézeteiben, egyetemeken, múzeumi kutatóhelyeken dolgoznak, kiváló felkészültséggel. Részt vesznek nemzetközi kutatási programokban, hozzájárulnak globális vagy regionális földtani kérdések megoldásához, közös konferenciákat és szakmai tanulmányutakat szerveznek sikerrel. Legutóbb ilyen volt a Nemzetközi Földtani Korrelációs Programnak (IGCP) a perm és a triász határára vonatkozó kérdéseket tisztázó konferenciája Egerben.

A rétegtani kutatások mellett az ásványtani, kőzettani, geokémiai, tektonikai, őslénytani, vulkanológiai és olyan speciális területek, mint például a geomatematikai diszciplínák művelői is sikeresek, eredményeiket könyvek és nemzetközileg is jegyzett szakkikkek fémjelzik. A magyar földtan tudósai részt vállalnak a Földtudományok Nemzetközi Uniója (IUGS) és az Európai Geológusok Szövetsége (EFG) tevékenységében is.

- Az alap kutatások mellett az alkalmazott földtan és az iparban nélkülözhetetlen bányaföldtan, szénhidrogénföldtan és vízföldtan, sőt újabban a környezeti földtan szerepe sem elhanyagolható. Felértékelődik a földtani ismeretek szerepe a katasztrófák elhárításában. Gondoljunk a vörös iszappal kapcsolatos tragédia műszaki földtani megalapozású megelőzési

Bejárás a pálházi perlitbányában, 2011

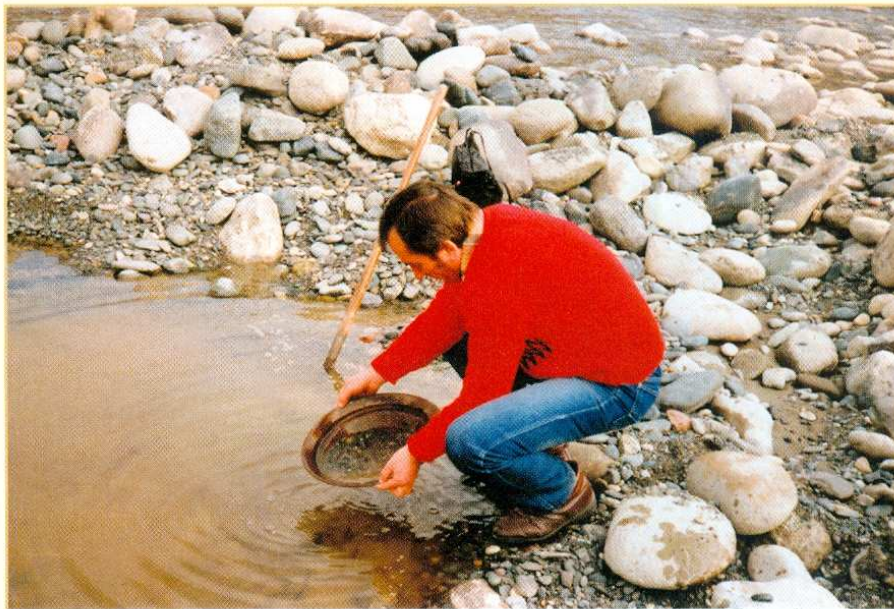
kérdéseire, valamint a mozgó magas partok Duna melléki stabilizálási feladataira. Az ásványi nyersanyagokban közepesen ellátott Magyarországon a hazai geológusoknak a vízkutatásban, kőszén-, bauxit-, szénhidrogén-, építőanyag- és ipari ásványok kutatásában, illetve bányaföldtani munkákban, a műszaki földtan területén és a környezetvédelemben van fontos szerepük. Nagy tapasztalatokat szerzett geológusaink egy része pedig már évtizedek óta külföldön öregbíti a magyar földtani szakemberek hírnevét.

– A nagy múltú Társulat komoly anyagi nehézségekkel küszködik. A földtani társaságokat világszerte az ásványi nyersanyagkutatásokat folytató, azok feltárását és forgalmazását végző cégek, vállalatok szponzorálják. Nálunk kevés a tőkeerős és a tudományt is pártoló cég, vállalat. Kitől remélhet a Társulat anyagi támogatást?

– A Társulat fennmaradása kezdettől fogva a támogatók nagylelkűségén nyugodott. Sohasem lehetett csak tagdíjából fenntartani a működést és biztosítani azt a sokrétű tevékenységet, amely Társulatunkat mindig is jellemezte. Az első időkben földbirtokosok, bankárok, bányavállalkozók és műkedvelő ásványgyűjtők voltak a fő szponzorai a Társulatnak, így ki kell emelni herceg Eszterházy Antal, majd fia rendszeres adományait, valamint Semsey Andor kiemelkedő mecenatúráját.

Napjainkban is az a helyzet, hogy a szerény tagdíjak csak körülbelül a tizedét fedezik éves költségvetésünknek, így a működéshez szükséges anyagokat rendezvények bevételeivel és támogatók adományaiból fedezzük. Elnökségem során kísérletet teszek a tagdíjrendszer reformjára, nevezetesen azáltal, hogy mindenki jövedelmével arányosan, de önként fizesse meg a mindenkori tagdíját. Ám a Társulat anyagi gondjait csak a tagdíjából megoldani nem lehet.

Ahhoz, hogy a megszokott számú és színvonalú rendezvényeinket a jövőben is megszervezzük, többletforrások kellenek. Ehhez ad segítséget a szervezeti tagdíj (jogi tagdíj), amelyet a vállalkozások Társulatunk tagjai közé emelésével lehet elérni. Ezek nagyságrendje meghaladja a rendes tagok befizetéseit, de még mindig nem elég a színvonalas munkához és fennmaradáshoz. Legnagyobb támogatónk a

Ércmosás, Kanada, 1988

MOL Nyrt., amely szervezeti tagdíja mellett több, pályázati úton megszerezhető támogatást is nyújt rendezvényeink és kiadványaink finanszírozására. Immár 142 éves szakmai lapunk, a Földtani Közlöny is ennek a támogatásnak köszönheti megjelenését. Az előfizetési díjak ehhez nem elegendők. Elnöki rövidtávú programom része, hogy bővítssem a szervezeti tagok körét, és ehhez minden potenciális támogatót, bányavállalatot, földtani jellegű munkát végző vállalkozást személyesen felkeresek. Már vannak eredmények, egyelőre optimista vagyok.

– Minden szervezet, társaság jövőjét a fiatalok biztosítják. Hogyan áll a Társulat fiatal kutatók dolgában?

– A hazai szakmai egyesületek sorában a Társulat tagjainak korösszetétele nem rossz. Sikerült az elmúlt években fiatalokat, elsősorban végzős egyetemistákat felvenni, akik mindenképpen a jövőt jelentik. Jelenleg a 30 év alatti tagjaink száma mintegy 250 fő. Ez a tagság negyedét jelenti, és jól ellensúlyozza az idősebb korosztályt, akiknek tapasztalataira, bölcsességére mindig fokozottan számítunk.

Ám szembe kell nézni azzal a kortünettel, hogy a hazai kutatási lehetőségek megcsappanása miatt a legtehetségesebb fiatalok külföldön keresik megélhetésük és karrierjük megalapozását, ami hosszabb távon a szakmánk és a nemzeti potenciál gyengülésére vezet. Erősíteniünk kell a Társulat eszközeivel is az itthon maradási, illetve a többlettudás megszerzése utáni mielőbbi hazatér-

ést. A 164 éves szervezetünk fennmaradását sohasem a kapni, hanem az adni attitűd jellemezte nagyjaink részéről.

– Hogyan látod a Társulat s a magyar földtan helyzetét?

– A magyar földtani szakma és intézményei bajban vannak. Ennek nemcsak a szokásos indoklás az oka, hogy nincs pénz kutatásra, intézmények fenntartására. Ez is baj, de az igazi okok mélyebben keresendők. Az elmúlt két évtized a folyamatos hátrálásról, pozícióvesztésről, intézmények gyengüléséről és megszűnéséről, a földtani kutatásokat nem nélkülözhető szilárd ásványi nyersanyagok bányászatának háttérbe szorulásáról szól. Mindehhez hozzájárult a szakemberek egzisztenciájának veszélybe kerülése, olykor megszűnése.

A rendszerváltásnak nevezett folyamat kezdetén a magyar bányászati és földtani intézményrendszer hierarchiájának le- és átépítéséhez rosszul fogtak hozzá, így nagy károkat okoztak. Ehhez jött a szintén rosszul értelmezett és végrehajtott oktatási reform, amelynek révén a kiváló hazai földtani szakemberek képzés csaknem teljesen ellehetetlenült. A magyar földtannak újra, mint annyiszor, talpra kell állni. Mindehhez a Magyarhoni Földtani Társulat mint szakmai érdekvédelmi szervezet jó alapot nyújthat. Meggyőződésem, hogy a társadalom felé való nyitással, ismeretterjesztéssel, érdekérvényesítő képességünk jelentős növelésével eredményt tudunk elérni.

– Köszönöm a beszélgetést!

KECSKEMÉTI TIBOR